

Рюноске Акутагава (1892 - 1927)

Якщо ти народився в хатинці, але маєш мудрість, ти подібний до квітки лотоса, який виростає з бруду.
З японської книжки «Повчання для юнацтва»

Загальні відомості. Рюноске Акутагава (1892-1927) – видатний японський письменник, чиїми творами захоплюється читачі в усьому світі. Вишукане переплітання вимислу і реальності, глибокий психологізм, парадоксальність суджень і тонка іронія, що притаманні літературному стилю письменника, примушують замислитися над головним питанням: Що є істина і чи в змозі людина досягнути її?

Дата народження: 1 березня 1892 р. (година Дракона дня Дракона року Дракона, і тому його назвали Рюноске (перший ієрогліф означає «дракон»))

Місце народження: Токіо, Японія.

Батьки: *Батько* - Ніїхара Носідзо - торговець молоком торгував молоком, мав власні пасовища на околиці Токіо, був байдужим до сина.

Мати належала до родини Акутагава, в якій згодом виховувався знаменитий письменник: звідси і прізвище. Згодом мати хлопця тяжко захворіла, втративши глузд через смерть старшої дочки і закінчила життя в психіатричній лікарні.

Рюноске з'явився на світ, коли батькові було сорок два роки, а матері — тридцять три. За давнім японським звичаєм, якщо дитина народилася, коли батькам було за тридцять років, то це вважалося поганою прикметою для дитини. Тому батьки зробили вигляд, ніби хлопчика їм підкинули, і віддали його на виховання в будинок *брата матері - Акутагави Мітіакі*, який був начальником будівельного відділу Токійського муніципалітету.

Коли Рюноске було десять, померла його мати, після цього він був усиновлений бездітним братом матері Мітіакі Акутагава.

Навчання: в 1910 році закінчив Токійську муніципальну школу; в 1913 році - Перший коледж (літературне відділення); у грудні 1916 році закінчив Токійський імператорський університет (англійське відділення)

Трудова діяльність: працював викладачем англійської мови у Військово- морській школі

Викладацька діяльність йому не подобалась: *«Варто мені побачити обличчя учнів, як відразу ж охоплює нудьга – і тут уже нічого не вдієш. Зате я моментально оживаю, коли переді мною папір, книги, перо й добрий тютюн».*

Творчість. Час викладацтва був найбільш плідним у його творчості – всього за дев'ять місяців письменник створив близько двадцяти новел, есеїв та статей.

У 1915 році були написані новели «Ворота Расьомон» та «Ніс», завдяки яким молодий автор стрімко увійшов до літературного світу Японії.

Кореспондент. У 1919 вступив на роботу в газету «Осака Майніті сімбун». Як кореспондент у 1921 році був відправлений на чотири місяці в Китай. Перебування в Китаї не принесло бажаного покращення тілесного і психічного здоров'я: письменник повернувся втомленим і продовжував страждати на безсоння і нервовими розладами, що передалося у спадок від матері.

Найвідоміші твори: збірки «Расьомон», «Тютюн і диявол», «Ляльковод»; підсумковим твором стала новела «У країні водяників»; новели: «Павутинка», «У чагарнику», «Мандарини», «Вагонетка», «Усмішка богів», «Свято хризантем».

Головна тема його творів: нескінченний всесвіт духу і таємниці людської психології. *Матеріали для своїх новел* Акутагава черпав з історичних хронік, середньовічних анекдотів і збірників старовинних легенд. Акутагава вважав, що тільки через виняткове і несподіване можна розкрити справжні рухи душі. Химерне переплетення вигадки і реальності, глибина психологічного аналізу, парадоксальність суджень, м'яка іронія роблять твори Акутагани справжніми шедеврами.

На вершині слави. Ставши літературною метром, Акутагава Рюноске приймав у своєму кабінеті письменників-початківців, відвідував бенкети, збирав антикваріат, скандалив з видавцями через гонорари, здійснював лекційні поїздки по країні, побував у Китаї і Кореї... Але це були лише вилазки в світ, головне - він безперервно, майже маніакально писав.

Він не брав участь у громадському житті, ні з ким і ні з чим не боровся, не займався вихованням своїх трьох синів, майже не помітив великого землетрусу, який спустошив у 1923 році п'ять префектур Японії, серед них і столичну, лише нарікаючи, що при цьому загинуло багато безцінних творів мистецтва... Талант Акутагава Рюноске здавався невичерпним. По сьогодні нікому і не вдалося потіснити його з першого місця в японській літературі.

Трагічні сторінки життя: все життя боявся повторити шлях своєї матері, яка закінчила життя в психіатричній лікарні; усвідомлював власне безсилля змінити цей світ, в якому він так гостро відчував зло і несправедливість, усіма силами прагнув боротися з ним.

Душевна напруга досягла кульмінації, коли письменника, який майже не вставав з-за робочого столу, почало мучити безсоння. Побороти його вдавалося, лише застосовуючи щоразу більші дози снодійного. Письменник уже не міг обходитись без вероналу, а сомнамбулічний стан, спричинений вживанням ліків, не полишав його навіть удень. Проте кожен мить, коли розум Акутагани прояснювався, він присвячував творчості.

Смерть. У день, коли письменник вирішив піти з життя, 24 липня 1927 року (у віці 35 років), у вікні кабінету допізна горіло світло – він працював над рукописом. Це був передсмертний “Лист другу”, в якому Акутагава вирішив докладно описати психологію самогубця: “...Ще ніхто не описав достовірно психологію самогубця. Мабуть, це пояснюється недостатнім самолюбством самогубця або недостатнім психологічним інтересом до нього самого. В цьому своєму останньому листі я хочу повідомити, що є психологія самогубця...” А вранці Акутагаву Рюноске знайшли мертвим. Друзів та близьких його вчинок шокував, проте не здивував: останні кілька років життя він так багато говорив і писав про самогубство, що всі просто звикли до цього. Після довгих і болісних роздумів про спосіб і місце смерті письменник вирішив прийняти смертельну дозу снодійного...

Його самогубство шокувало друзів та знайомих, але не стало для них чимось неочікуваним. Ніхто так і не взнав справжньої причини його смерті.

Пам'ять: з 1935 року в Японії заснована літературна премія імені Акутагани, призначена для підтримки молодих талантів у японській літературі, визначається щорічно.

Перша публікація Акутагани з'явилася в Україні в перекладі Івана Дзюба. Це було оповідання «Мандарини», опубліковане «Літературною Україною» 21 березня 1969 року. Оповідання «Павутинка», сценка «Три скарби» та оповідання «Жаби» в його ж таки перекладі були надруковані в сьомому числі часопису «Всесвіт» за 1970 рік.

Характерні риси новелістики Р. Акутагани

- 1) філософський характер творів (загальнолюдські питання — добро і зло, життя і смерть, справедливість і несправедливість, удосконалення людського «я» тощо);
- 2) відображення специфіки національного буття — релігії, культури, історії;

- 3) широта змісту й можливість його тлумачення по-різному;
- 4) поєднання вигадки та реальності;
- 5) занурення в глибини людської психології.

Основний сюжет у творах митця розгортається в душі особистості. Письменник показує, як внутрішнє «я» переживає глибокий біль і навіть муки в процесі пошуку себе, тому людина і світ у його творчості постають нерідко сумними й трагічними. Новели Р. Акутагави можна назвати філософсько-психологічними

Вислови Р.Акутагави

- ✓ Я не чекаю визнання в майбутні часи. ...І все-таки я уявляю собі читача, який ... через сотні років, візьме в руки збірку моїх творів. І як у душі цього читача туманно, немов міраж, постане мій образ Людське життя – більше пекло, ніж саме пекло.
- ✓ Мудрий той, хто і тернистий шлях усипає трояндами
- ✓ Світ прозорий, як лід, і смерть дарує хоч і не щастя, але звільнення.

Джерела

Вікіпедія. [Акутагава Рюноске](#)

Волощук Є.В., Слободянюк О.М. Світова література. Підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К.: Генеза, 2015. – С. 248-256

Гузь О., Козова Т. Орієнтовне поурочне планування для 7 кл. Урок № 56//Зарубіжна література в школах України, 2016. - № 2. – С.41-47

Крат М. Дракон-самогубця Акутагава Рюноске. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://vsiknygy.net.ua/roils/1043/>

Купко Д. Кадзін японської новелістики. Електронний ресурс. - Режим доступу: https://vsiknygy.net.ua/shcho_pochytaty/review/888/

Мартиненко Т.В. Інтерактивний плакат "Рюноске Акутагава «Павутинка» ". Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://edu.glogster.com/glog/--5a90766a5940d/2qh21d3ri8f/>

Мілянська Н.Р. Зарубіжна література: підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Тернопіль: Астон, 2015. – С. 267-271

Ніколенко О. Квіти з Японії. Культурологічний підхід до викладання японської літератури в школі // Всесвітня література в школах України. - 2016. - № 1.

Ніколенко О.М., Конєва Т.М. Зарубіжна література. Підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К.: Грамота, 2015. – С.121-128

О жизни и творчестве Рюноске Акутагавы. Електронний ресурс. - Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=rcJhCR_dluk

Обухов Н. Три открытия Рюнеске Акутагавы. Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=EqQccKyj-Zk>

Первак О., Аксьонова В. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури. Уроки № 55-56 // Всесвітня література в школах України, 2016. - № 3. – С. 47-53

Пивовар Н. А. Майстер новели Рюноске Акутагава. Втілення ідеї про моральну справедливість у новелі «Павутинка» // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://metodportal.com/node/39255>

Соколова Н. [Акутагава Рюноске](#)